

Bajer: Hvad jeg ønsker at sige er til dels udtalt af den sidste ærede Taler, og jeg kan derfor fatte mig betydelig kortere. Jeg mener, at den Grundsætning bør gøres gjældende, at naar Kvinder udføre det samme Arbejde som Mænd og ligesaa godt, bør de ogsaa have samme Lønning. Det er en saadan Grundsætning, der blev gjort gjældende af mig den 2den April 1881, da der sidste Gang blev forhandlet her om et lignende Forslag. Jeg kan imidlertid meget godt forstaa, at der fra den høitæredede Indenrigsministers Side er gjort Noget, der er tiltænt at være en Smødekommenhed (Indenrigsministeren (Sngerslev): Ja, naturligvis!) mod et Mindretal, der den Gang var i Udvalget, og jeg maa sige, jeg var den Gang meget i Tvivl om, hvorledes jeg skulde stille mig; thi om end jeg kan udtale den Grundsætning i Almindelighed, som jeg nævnte nu, kan jeg dog godt tage, hvad man kalder opportunistiske Hensyn. Man frygtede den Gang for, at Kvinder skulde blive helt udelukkede fra Telegrafvæsenets Tjeneste, og jeg kunde paaapege Ytringer fra enkelte Medlemmer — jeg har for nylig gennemlæst Forhandlingerne — hvor man fraraadede mig meget at fastholde et Vændingsforslag, jeg havde stillet; thi det gjaldt først og fremmest blot om at faae Kvinderne ind i Telegrafvæsenet. Det viste sig imidlertid, at denne Frygt, for at Kvinden skulde holdes ude, var ugrundet. Kvinderne ere inde der og ville vedblive at være det, og jeg føler mig overbevist om, at de skulle nok brede sig mere og mere her ligesom i Udlandet; man skal ikke faae dem ud, og der behøves ikke nogen særlig Paragraf eller nogen Del af en Paragraf i Loven for at berede dem Sted der. Jeg skal nu gjøre et Par Bemærkninger om Motiverne, der forekomme mig at være temmelig strenge mod de kvindelige Telegrafister. Ja, den sidste ærede Taler har allerede taget mig Brødet ud af Munden i enkelte Henseender, naar han sagde dette om Nattearbejde. Hvorfor skulde Kvinder ikke ligesaaabel som Mændene kunne gjøre

Nattearbejde, vaage om Matten? Ja, jeg vil endogsaa tro, at der er Kvinder, der som Mødre, Sygepleierster o. s. v. vise sig meget bedre stikede til at vaage om Matten end Mænd. Der er talt om Betjening af Kabellinier og særlige Apparater. Ja, der skal theoretiske Kundskaber til, som Kvinder vel ikke have for Diebliffet, men som de jo meget godt kunne tilegne sig, og hvorfor skulde de saa ikke bruges til det Arbejde? Ja, have de ikke disse Forkundskaber, bruges de naturligvis ikke, saa bruges Telegrafister i Stedet, det følger af sig selv; men at de skulde udelukkes fra dette Arbejde, fordi det skulde udkræve særlig Anstrengelse, kan jeg ikke forstaa. I det Hele taget tror jeg, at naar det kommer an paa de legemlige Kræfter, her er Tale om, kunne Kvinder i Almindelighed staa Maal med Mænd. Hvis nogle af de ikke saa Herremænd, vi have som Medlemmer her af Thinget, vilde tillade mig at udtage nogle Kvinder, f. Ex. Maltepiger, er jeg overbevist om, at vi nok skulde finde Udskillige, der vilde være i Stand til at bukke begge Ender sammen f. Ex. paa mangan en Overretssassessor — ja, jeg siger ikke dette for at sige noget Jornebrende om Overretssassessor, men jeg har særlig lagt Mærke til, at de ere meget spinkle af Bygning, men til Gjenæld saa meget mere udviklede i aandelig Henseende. Der er visse kvindelige Bestillinger, som udviklede Kræfterne i en saadan Grad, at disse Klasser af Kvinder som oftest i legemlige Kræfter staa over Mændene. Utsaa, denne Bemærkning synes jeg ikke har Noget paa sig. Om Overordnelsesforholdet har det ærede Medlem allerede udtalt sig. Jeg skal ikke komme saa høit til Veirs som at tale om Dronning Margrete, Jeanne d'Arc eller flere andre historiske Kvinder, som have viist, at de kunde byde over Mænd, lede Mænd meget kraftigere end selve Mændene; men vi have i det daglige Liv omkring os set Besidderinder af større Gaarde fuldt saa stikede til at byde som Mænd. Den Omstændighed at Kvinden kan leve billigere end Manden skulde dog ikke have nogen Indflydelse; skulde det være Noget, som havde afgjørende Betydning, saa skulde ogsaa ugifte Telegrafister lønnes lavere end gifte. Det kommer ogsaa frem i Bemærkningerne til Lovforslaget, at man maa tage Hensyn til at Manden maa kunne have et tarveligt Udkomme til en Familie. Det er dette forældede Forsørgershensyn, som gjøre sig gjældende, at man mener at Manden alene skal forsørge Kvinden, og at Kvinden ikke kan bidrage til Mandens Forsørgelse. Man ser det ogsaa heraf at saasnart Kvinden gif-

ter sig, mister hun Netten; det gjælder i dette som i andre Forhold. Har hun et eller andet Embede, saa mister hun det. Er hun Translatrice og gifter sig, saa tages Bestillingen fra hende, i alt Fald var det Tilfældet under en tidligere Indenrigsminister. Det er en meget farlig Grundsætning at gjøre gjældende, det er ligesom at sætte Straf for at gifte sig. Jeg er overbevist om at Sædeligheden lider ikke saa lidt ved at gjøre den Grundsætning gjældende, som nu gjør sig gjældende i næsten hele vor Lovgivning. Nei! lad dem gifte sig naar de vil! Men lad dem tillige overveie, at Følgen kan blive, at de kunne blive afstedigede. Hvor mange Ugtefæsker findes der ikke, hvor Konen har meget rigelig Tid til sin Naadighed; hvorfor skal hun saa afstediges, naar hun ibrigt har samme Arbeidskraft som tidligere, da hun var ugift. Det forekommer mig at være et Slags Principrytteri at ville paalægge almindelige Regler i saa Henseende. Lad Forholdet udvikle sig frit. Gifter en Kvinde sig, og viser det sig, at Familien vøyer i den Grad, at den lægger Beslag paa hendes Arbeidskraft, saa at hun ikke kan bestride sin Tjeneste, saa er det tidsnok at tage under Overveielse, om hun skal afstediges eller ikke. Det Samme er Tilfælde med Manden, som ikke kan bestride sit Embede paa Grund af Sygdom, Svagelighed eller andre Grunde. Det forekommer mig, at det er en meget stedmoderlig Maade at kvindelige Telegrafister blive behandlede paa, og jeg vilde i deres Sted føle mig i høj Grad fornærmet ved at se, at den næstsidste Femtedel af Mændene stilles lig med den første Trediedel af Kvinderne, at den sidste Femtedel af Mændene stilles lig med den anden Trediedel af Kvinderne, og at den sidste Trediedel af Telegrafistinderne staa helt under Mændene. Jeg vil henstille til det Udvalg, som faar med Sagen at gjøre, at udstemme § 1 d, andet Stykke.